

Leerkrachtenhandleiding

Deze handleiding is ontwikkeld voor leerkrachten die met het lesmateriaal De Schooltuin aan de slag willen. We laten je kort weten wat de aanleiding was om deze lessen te ontwikkelen en hoe je met de lessen aan de slag kunt gaan.

Over het lesmateriaal

IVN Natuureducatie heeft aanvullend op de film lesmateriaal ontwikkeld. Het lesmateriaal De Schooltuin bestaat in totaal uit zes lessen. Deze lessen kunnen ieder voor zich of als lessenreeks worden aangeboden. Ze zijn geschikt voor leerlingen van groep 4, 5 en 6. Alle lessen zijn gebaseerd op korte fragmenten uit de film De Schooltuin. Er is een [trailer](#) van de film beschikbaar.

De videoclippen zijn speciaal voor de lessen samengesteld en duren elk ongeveer 2 minuten. Het is geen voorwaarde om de film in de bioscoop te zien om met de lessen aan de slag te gaan. Een speciale schoolvertoning in de bioscoop is natuurlijk wel een leuke inspiratie voor de kinderen die aan de slag gaan met moestuinieren. Het lesmateriaal wordt gratis online aangeboden aan alle scholen en (natuur)organisaties om hun bestaande lesmateriaal en lessen te versterken.

Wat heb je nodig om aan de slag te gaan?

Als leerkracht kun je kiezen om het complete lespakket te downloaden. Alle zes lessen, een introductie voor leerkrachten, bonusclips en alle nodige bijlagen ontvang je dan in een handig pakket. Je kunt er ook voor kiezen om maar één of een aantal lessen of clips te downloaden. Dit is via de website ook mogelijk. De handleiding voor leerkrachten kun je ook los bekijken of downloaden.

Over de lessen

- Zaden raden in de moestuin:** In een moestuin staan veel planten. Maar hoe komen die er eigenlijk? Na afloop van de les kunnen de leerlingen benoemen wat zaden zijn en verschillende manieren benoemen waarop deze worden verspreid.
Bijlage 1: werkblad zaden en verspreiding
Clips: Zaden raden in de moestuin (deel 1)
<https://youtu.be/epaoUfnxY6g>
Zaden raden in d moestuin (deel 2)
<https://youtu.be/gfRq8EwPlag>
- De moestuin: een groeiparadijs:** wanneer groeien zaden het beste? Wat hebben ze daarvoor nodig en is dit voor elke plant hetzelfde? Na afloop van deze les weten de leerlingen wat een plant nodig heeft om te groeien en dat elke plant iets anders nodig heeft. Ook zien ze hun eigen tuinkers groeien.
Bijlage 1: plantenpaspoorten
Bijlage 2: groeikaartjes
Clip: De moestuin een groeiparadijs:
<https://youtu.be/GYw8bi4Uql4>
- Wormen: de helden van de moestuin:** De bodem van je moestuin en de dieren die erin leven zijn ontzettend belangrijk. Na afloop van de les begrijpen de leerlingen waarom compost belangrijk is voor moestuinieren en hoe compost ontstaat. Ook leren ze hoe belangrijk regenwormen en andere bodemdieren voor de moestuin zijn.
Bijlage 1: voorleesverhaal
Clip: Wormen de helden van de moestuin:
<https://youtu.be/mRARifsLm9Y>
- Spannende dieren in de moestuin:** In de moestuin wonen veel dieren. Je ziet ze niet altijd, maar ze zijn er wel. Welke dieren komen graag in de moestuin en wat doen ze daar? Na afloop van de les kunnen de leerlingen minimaal vijf verschillende diersoorten herkennen en benoemen waar ze graag wonen, wat ze eten en waar ze het liefst schuilen.
Bijlage 1: dierenkaartje
Clip: Spannende dieren in de moestuin:
<https://youtu.be/TVqWEqnCyxE>

- 5. Samenwerken als moestuinmaatjes:** In de moestuin wordt veel samengewerkt door planten én door dieren. Wat zijn maatjes in de moestuin? Waarom zijn ze zo belangrijk voor elkaar? Wat doen ze voor de tuin en de natuur? En hoe werken ze met elkaar samen? De leerlingen leren in deze les wat moestuinmaatjes zijn en hoe deze met elkaar samenwerken.

Bijlage 1: moestuinmaatjesspel

Bijlage 2: werkblad moestuinmaatjes

Clip: Samenwerken als moestuinmaatjes:

<https://youtu.be/ula-VxTI3aM>

- 6. Smullen uit de moestuin:** In een moestuin kweek je planten om te oogsten. Maar wat zijn de eetbare delen van een plant of is de hele plant misschien eetbaar? Na afloop kunnen de leerlingen verschillende eetbare onderdelen van planten herkennen.

Bijlage 1: kwartet

Clip: Smullen uit de moestuin:

<https://youtu.be/ZoRmhKiwDzs>

Over de bonusclips

Op de website kun je ook de vier bonusclips vinden. Deze kun je gebruiken in de klas, en hier een eigen doel of opdracht aan koppelen.

- [Welk gereedschap gebruik je in de tuin?](#)
- [Een nacht in de moestuin](#)
- [Een jaar in de moestuin](#)
- [Hoe maak je hete sambal?](#)

Over EMS FILMS en de nieuwe bioscoopfilm

EMS FILMS brengt op 8 oktober 2020 de bijzondere film 'De Schooltuin, een jaar rond met je handen in de grond' uit in de Nederlandse bioscopen en filmtheaters. EMS FILMS is bekend van haar vele films over de Nederlandse natuur zoals De Nieuwe Wildernis en De Wilde Stad.

In De Schooltuin volgen we een groep acht- en negenjarige kinderen die een jaar lang aan de slag gaan met het verbouwen van hun eigen groenten, fruit en bloemen. We zien het complete proces; de grond, het zaaien, groeien, wieden, oogsten, bereiden en opeten. In De Schooltuin staat de beleving van de kinderen in relatie met de planten en dieren centraal. Een speels en leerzaam verhaal met humor en teleurstelling over natuur, biodiversiteit, kringlopen, duurzaamheid en verwerking van voedsel. Waarbij het avontuur van de kinderen voorop staat.

Over IVN Natuureducatie

IVN is een landelijke organisatie met veel kennis over de natuur en natuurbeleving. IVN'ers (zo'n 25.000 leden en vrijwilligers) nemen je mee op pad en laten je zelf ontdekken hoe spannend, makkelijk, fascinerend en dichtbij de natuur is. Want hoe meer je van de natuur begrijpt, hoe meer je er van gaat houden!

IVN vindt het belangrijk dat kinderen zien waar hun eten vandaan komt, hoe alles groeit en bloeit en wat ervoor nodig is om groenten en kruiden ook echt te kunnen oogsten. Daarom heeft IVN deze nieuwe lessenreeks ontwikkeld voor groep 4 tot en met 6 van het basisonderwijs. De lessen kunnen ook worden ingezet als activiteiten bij de Buitenschoolse opvang.

Natuur is belangrijk voor kinderen. Door natuuronderwijs, natuureducatie en natuurbeleving stimuleer je milieubewust gedrag bij kinderen. Unieke ervaringen in de natuur zijn zelfs bepalend voor hun gedrag, nu en in de toekomst. Belangrijk bij het ontwikkelen van natuurlessen is de wijze waarop kinderen de natuur beleven en ervaren. IVN ontwikkelt daarom interactieve natuurlessen waarin zelf ontdekken, verkennen en beleven centraal staat. Daarmee wordt de ontwikkeling van het natuurbesef bij kinderen gestimuleerd. IVN maakt het voor scholen en leerkrachten makkelijk en leuk om met duurzaamheid en natuureducatie aan de slag te gaan.

Verder aan de slag

Wil je meer weten over wat IVN doet aan natuureducatie voor het primair onderwijs, bijvoorbeeld over onze scholenprogramma's en meerdaagse programma's in de natuur? Kijk dan eens op ivn.nl/moestuin en neem contact met ons op via info@ivn.nl of 020- 622 81 15. We kijken graag wat we voor jou en jouw school kunnen betekenen.

Wil je met jouw school of klas naar de schooltuinfilm in de bioscoop? Neem contact op met ignas.vanschaick@emsfilms voor de mogelijkheden en contactgegevens van een bioscoop of filmhuis bij jou in de buurt.

Over onze partners

De ontwikkeling van het lespakket is mede mogelijk gemaakt door het programma Jong Leren Eten: www.jonglereneten.nl

